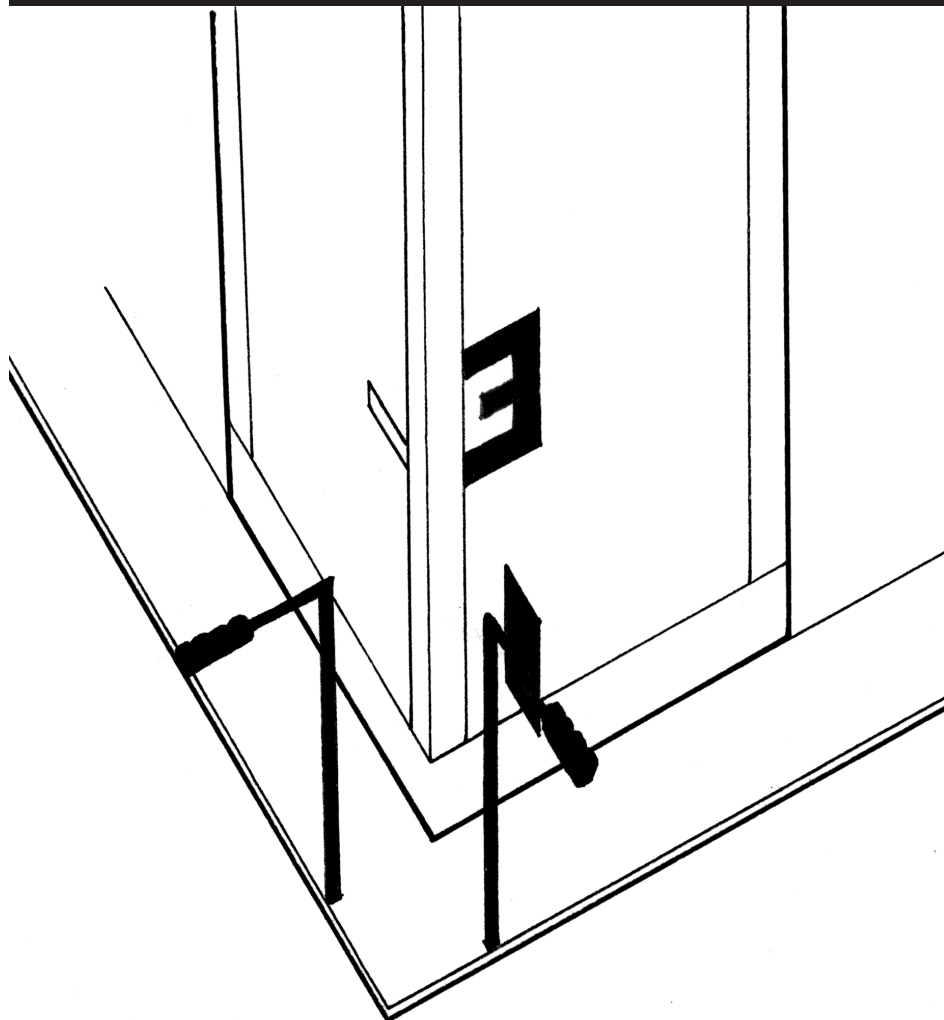

KESKI-SUOMEN

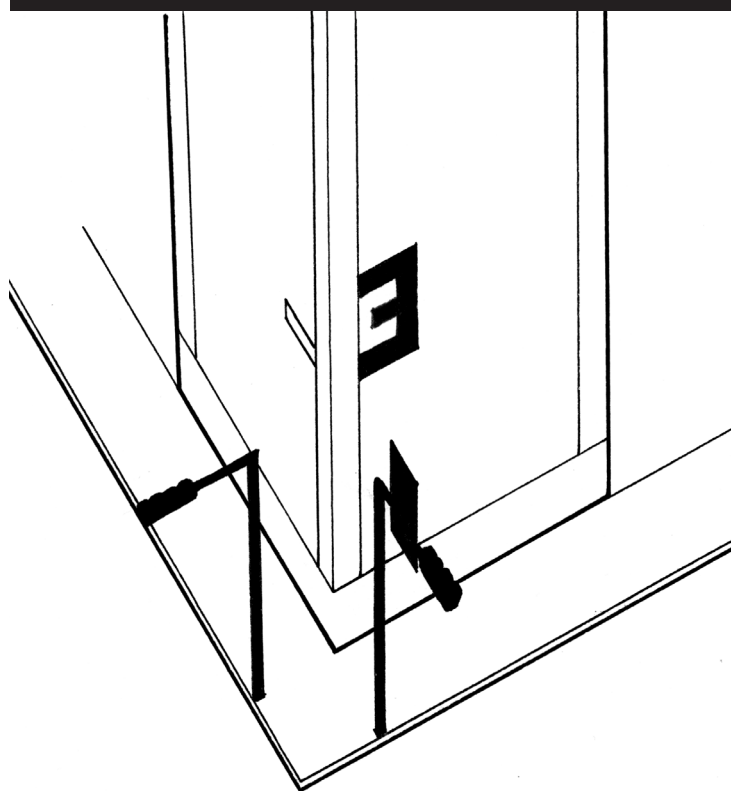
TULEVAISUUS

KATSAUS

2|2015

KESKI-SUOMEN
TULEVAISUUS
KATSAUS
2|2015

KUVAT JA GRAAFINEN SUUNNITTELU **JAN LUSTIG**

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

SISÄLLYSLUETTELO

MAAKUNNAN TILA JA NÄKYMÄT	4
JYVÄSKYLÄN SEUTUKUNTA.....	12
JÄMSÄN SEUTUKUNTA.....	13
KEURUUN SEUTUKUNTA	14
JOUTSAN SEUTUKUNTA.....	15
SAARIJÄRVEN-VIITASAAREN SEUTUKUNTA	16
ÄÄNEKOSKEN SEUTUKUNTA.....	17

MAAKUNNAN TILA JA NÄKYMÄT

Keski-Suomessa asui vuoden 2014 lopussa 275 387 henkilöä. Vuoden 2014 aikana kasvua oli 67 henkilöä. Vuoden 2015 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 18,2 % ja työttömiä työnhakijoita oli 23 373.

ALUEEN VAHVUDET JA TULEVAISUUDEN HAASTEET

- + Äänekosken biotuotetehtaan rakentaminen etenee vauhdilla
- + lentoliikenne on vilkastunut viidenneksellä viime vuoden kesäkuusta
- + asuntorakentaminen ja asuntokauppa vilkastumassa
- + Jyväskylän seutu on edelleen muuttovoittainen ja Jyväskylän seudun väkiluku kasvaa
- + Jyväskylän seudun on väestö nuorta ja koulutettua
- + seutukunnat raportoivat monista myönteisistä tapahtumista yritysmaailmasta alkuvuoden aikana
- varmuudella ei voida sanoa, onko taantuma ohitettu
- kokonaistyöttömyys edelleen kasvussa, samoin nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys
- maakunta kärsii muuttotappioista, maakunnan väkiluku saattaa vähetä ensi kertaa vuosikymmeniin
- Finnair vähentää Jyväskylän lentoja
- maidontuotannon väheneminen huolestuttaa

VÄESTÖ

Keski-Suomen väkiluku saattaa vähetä tänä vuonna ensi kertaa vuosikymmeniin. Jyväskylä sen sijaan kasvaa edelleen vauhdikkaasti. Viime vuonna kaupungin väkiluku kasvoi 1122 asukkaalla. Myös Laukaa, Muurame ja Uurainen ovat kasvavia kuntia. Maakunnan väkiluku pieneni kuluvan vuoden tammi-kesäkuun aikana alustavien tietojen perusteella 561 henkilöä. Vuosi-
muutos on todennäköisesti lähellä nollaa. Syynä vähenemiseen ovat lähinnä työttömyys ja väestön ikääntyminen. Myös maan sisäisessä muuttoliikkeessä Keski-Suomi on ollut viime vuosina menettäjä.

Eija Heinonen

Kehitysjohtaja

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Keski-Suomen maakunnan väestö on keskittynyt vahvasti Jyväskylän seudulle. Peräti 65 prosenttia asukkaista asuu Jyväskylässä tai sen kehyskunnissa. Viiden vuoden tarkastelujaksolla väestön kasvun voittajia pääkaupunkiseudun ulkopuolella olivat Oulu (13 911), Tampere (11 689), Turku (7 963) ja Jyväskylä (6 180).

Odotettavissa on, että kehitys jatkuu samansuuntaisena. Maakunnan kehityksen osalta on kuitenkin mahdollista, että Äänekosken biotuotetehdas ja biotalouden kasvu kokonaisuudessaan kääntää maakunnan kehityksen takaisin kasvu-uralle. (Keski-Suomen liitto)

KAAVOITUS

Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistus on alkanut maakuntahallituksen 13.3.2015 tekemällä päätöksellä. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan Keski-Suomen Maakuntastrategian aluerakenne 2040 on maakuntakaavan tarkistuksen lähtökohta. Maakuntakaavan valmistelun keskeiset painotukset ovat toiminnallisesti merkittävät liikennekäytävät ja kansainväliset yhteydet, tiiviimmän asutuksen taajamat hyvien liikenneyhteyksien varrella, sekoittuneet vakituisen asumisen, vapaa-ajan asumisen sekä matkailun ja virkistysalueet, biotalouden ja uusiutuvan energian jalostusalueet sekä työpaikkakeskittymät. Tavoitteena on, että uusi kokonaismaakuntakaava hyväksyttäisiin keväällä 2017.

LIKENNE

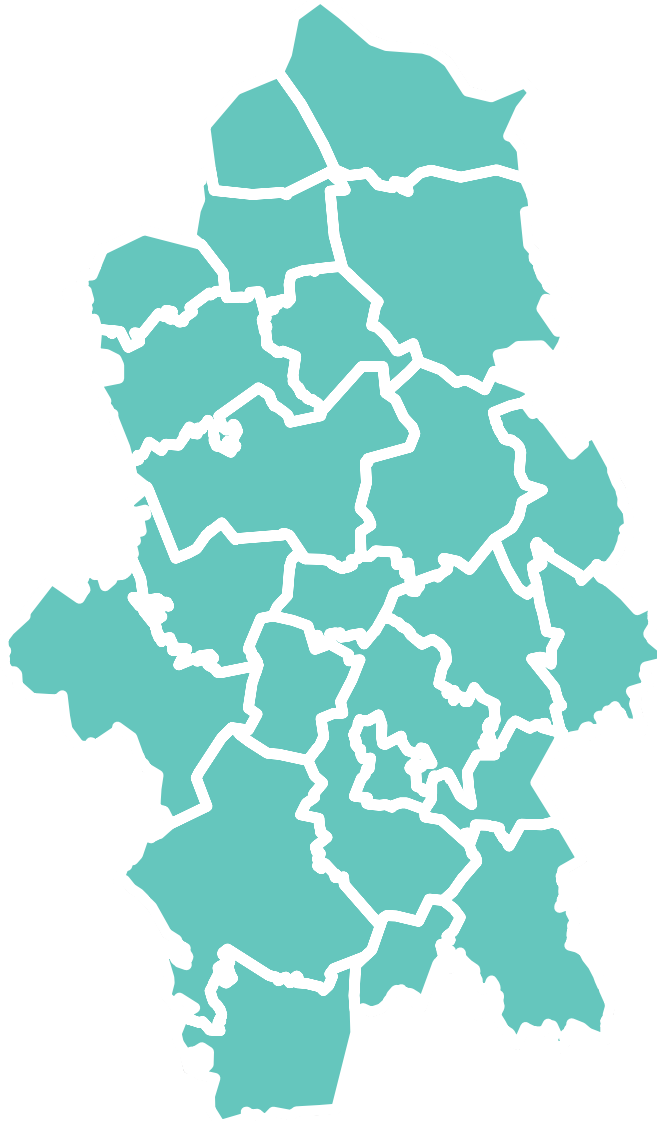
Maakuntakaavan tarkistuksen pohjaksi laaditaan strateginen liikenneverkkoselvitys. Selvityksessä liikenneverkon osien ja yksittäisten väylien strategista merkitystä arvioidaan maakunnan ulkoisen ja sisäisen liikenteellisen saavutettavuuden ja maakuntastrategian painotusten pohjalta. Valtakunnallisten linjausten mukaisesti liikennejärjestelmätyössä edetään lähivuosina pienin askelin ja pyritään toteuttamaan toimenpiteitä eri puolilla maakuntaa. Liikennejärjestelmätyön painopiste siirtyy selvitysten ja strategioiden laatimisesta ihmisten toimintamalleja ja asenteita muuttamaan aktivointityöhön sekä yritysten logistiikan tehostamistoimenpiteiden tukemiseen. Kokeiluja ja pilotoiteja käynnistetään ja uusia toimintamalleja otetaan joustavasti käyttöön.

Liikenneverkon korjausvelan hallintaan osoitetun lisärahan kohdentamisessa korostuu asiakastarpeiden parempi ymmärtäminen ja toimenpiteiden valinnan läpinäkyvyys.

Korjausvelan lyhentämiseen liittyvät valtakunnalliset linjaukset tuovat helpotusta erityisesti vähäliikenteisen, ns. alemman tieverkon kunnossapitoon. Hallitusohjelman mukaisesti alemman tieverkon toimenpiteet kohdennetaan erityisesti biotalouden eli maa- ja metsätalouden sekä bioenergian tuotannon tarpeisiin. Kunnossapittoa tullaan jatkossa priorisoimaan aiempaa vahvemmin ja siinä elinkeinoelämän kuljetusten varmistaminen on keskeisin tavoite. Kunnossapittoa kohdennetaan kuljetusten kannalta tärkeimmille yhteyksille. Keski-Suomessa tätä on jo tehty Äänekosken biotuotetehdasinvestoinnin myötä.

YMPÄRISTÖ

Vesienhoidon toimenpideohjelma 2016–2021 on juuri valmistumassa ja ohjelman toteuttaminen alkaa vuonna 2016. Toimenpideohjelman tavoitteena on pinta- ja pohjavesien hyvä tila sekä pintavesien hyvän ja erinomaisen tilan turvaaminen. Vaikka pinta- ja pohjavesien tila on kokonaisuutena hallinnassa, toimenpiteiden tarve ja laajuus vaihtelevat suuresti eri puolilla maakuntaa. Vapaaehtoinen metsiensuojeluohjelma METSO on edennyt maakunnassa mallikkaasti, sillä jo

KESKI-SUOMI

TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	+
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	-	○	+

Arviointiasaiteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

yli 3500 ha uusia suojelualueita on muodostunut ohjelman toimikauden aikana. METSO-rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset vuonna 2016 näkyvät vuosittain suojeltavien alueiden määrissä. Uusia alue-ehdotuksia otetaan edelleen vastaan, mutta jatkossa alueiden suojeluarvoihin kiinnitetään tehostetusti huomiota. Uusien alueiden sijaan nousee harkintaan olemassa olevien luonnonoloiltaan muuttuneiden alueiden hoitotarpeen laajempi selvittäminen, jonka tavoitteena on tukea suojeluarvojen kehittymistä tulevaisuudessa.

ELINKEINOELÄMÄN TILANNE JA NÄKYMÄT

Onko Suomi taantumassa vai ei? Eri tahojen viestit valtakunnallisesta tilanteesta ovat keskenään ristiriitaisia. Tämä arvio Keski-Suomen elinkeinoelämän tilasta ja tulevaisuuden näkymistä perustuu alueen asiantuntijoiden arvioihin ja barometreihin. Pk-barometri antaa positiivisia viitteitä, samoin monien yritysten julkisuuteen tuomat kuulumiset. Keski-suomalainen uutisoi heinäkuussa, että viimeisen puolen vuoden aikana on saatu hyviä uutisia. ”Hyviä uutisia tulee eniten teollisuudesta, mutta myös muilta toimialoilta kuuluu uutisia investoinneista ja laajennuksista. Osaan positiivisia uutisia on vaikuttanut Äänekosken tehdaspäätös. Monen uutisen takana on muutoin suotuisa tilanne, esimerkiksi yrityskauppojen kautta on tehty useita laajennuksia.”

Kauppalehden mukaan (1.9.2015) valtakunnallisesti eniten tulostaan paransivat Keski-Suomen yritykset, joiden keskimääräinen nettotulosprosentti kasvoi 0,9 prosenttiyksiköllä. Liikevaihdon kasvussa Keski-Suomen yritykset olivat kakkosena (tarkastelussa mukana yli puolen miljoo- nan euron liikevaihtoa tekevät yritykset) Sijoitetun pääoman tuotto oli vahvin Keski-Suomessa. Suomessa oli heinäkuussa vähiten konkurssreja neljään vuoteen. Keski-Suomessa konkurssien määrä on pysytellyt edellisvuoden tasolla.

Pk-barometrin mukaan Keski-Suomen suhdanne- näkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat sal- doluvun perusteella hieman myönteisemmät kuin keväällä 2015. Pk-yrityksistä noin puolet (54%) arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan ja 29% paranevan.

Keski-Suomen pk-yrityksistä suurin ryhmä on asemansa säilyttämään pyrkiviä yrityksiä (38 %). Vastaavasti kasvumahdollisuuksia hakee 32% yrityksistä. Yritystoiminnan loppumista ennako

5% vastaajista, mikä on 2% enemmän kuin viime keväänä. Yleinen suhdanne- ja taloustilanne ja yri- tystoiminnan sääntely nähdään pahimpina esteinä kehittämislle.

Investoinnit, henkilöstön koulutus, uuden hen- kilöstön palkkaaminen ja uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen ovat eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä keinoja. Kehittämistarvetta on eniten markkinoinnissa ja myynnissä sekä yhteistyössä, verkostoitumisessa, alihankinnassa ja henkilöstön kehittämisessä. EU-maat ja Venäjä ovat yleisimmät markkina-alueet ulkomailla. Kes- ki-Suomessa Venäjän osuus markkina-alueena on hieman merkittävämpi kuin koko maassa.

Digitaalisuuden hyödyntäminen liiketoiminnassa on pysynyt ennallaan. Keski-Suomen alueen pk-yri- tyksistä 77% on omat internetsivut. Myös sosi- aalista mediaa (41% yrityksistä) ja pilvipalveluita (33%) käytetään. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee 8%. Digitaalisia työkaluja ja palve- luita kartoittavaan kysymykseen peräti 66% vas- tanneista jätti vastaamatta.

Keskisuomalaiset yrittäjät olivat tyytyväisiä toimin- taympäristössään yritysten väliseen yhteistyöhön, tietoliikenneyhteyksien kehitykseen ja asuinym- päristön viihtyisyyteen. Heikoimmat arviot saivat elinkeinopolitiikan kehitys kokonaisuudessaan ja sopivan työvoiman saatavuus yritykselle.

Keski-Suomessa ELY-keskuksen yritysrahoituk- sen erityisiä painopistealoja ovat digi-, osaa- mis- ja biotalous sekä INKA-ohjelman teemojen (mm. kyberturvallisuus) kautta syntyvän uuden liiketoiminnan käynnistäminen. Tukea kohdenne- taan erityisesti pk-yritysten kansainvälistymistä edistäviin hankkeisiin sekä uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen. Tuotekehityshankkeilla tulee olla uutuusarvoa kyseessä olevan toimialan näkökulmasta.

Myönnetystä rahoituksesta lähes 25 % (kpl) koh- distuu metallituotteiden sekä koneiden ja lait- teiden valmistuksen toimialoille, joiden osuus toimialojen on n. 35 % tarkasteltaessa tilannetta myönnettyjen eurojen valossa. Yritykset ovat vah- vasti panostaneet uuteen teknologiaan, tuotekehi- tykseen sekä kansainvälistymiseen vaikka toimin- taympäristö yrityksille on edelleen haasteellinen. Erityisenä painopisteenä investoinneissa ovat myös rakennemuutosalueiden vaikuttavat ja

uudenlaista liiketoimintaa sekä uusia työpaikkoja luovat tuotannolliset investoinnit. Äkillisen rakennemuutoksen seurauksena Keski-Suomessa ovat Keuruu ja Jämsä (vuoden 2015 loppuun asti) sekä Viitasaari ja Pihlajavesi (v. 2016 loppuun).

TEKNOLOGIATEOLLISUUS

Teknologioteollisuuden vienti virkistyi v. 2013 lopulta alkaen ja viennin kasvu näyttää jatkuvan tänä vuonna mm. Valmetin tilausten ansiosta. Valmet arvioi sellu-, kartonki- ja paperikoneiden markkinana pysyvän lähitulevaisuudessa hyvällä tasolla. Myös loppukesällä yritys on julkaissut uutisia uusista kaupoista. Konepajayhtiö Valmetin Rautpohjan tehtaalla on ollut hyvä tänä vuonna pääosin täystyöllisyys. Tilaukset Indonesiasta ja Kiinasta varmistavat hyvän työtilanteen jatkumisen ensi vuoden alkupuolelle saakka.

METSÄTEOLLISUUS

Liikevaihto kääntyi hienoiseen nousuun v. 2014 lopulla. Sellun ja kartongin osalta tulos on ollut hyvä. Alan henkilöstömäärä ei ole enää vähentynyt. Biotuotetehtaan tulo Äänekoskelle vaikuttaa yritysten sijoittumiseen, Äänekoski on muodostunut yrityksille vetovoimaiseksi sijaintipaikaksi. Paperiteollisuudessa kehitys on ollut myönteinen 2015 toisella vuosineljänneksellä, vaikka paperintuotanto kärsii valuuttasuojauksen vaikutuksista. Erityisesti tarra- ja hienopaperintuotanto on tehnyt hyvää tulosta. Kannattavuustason odotetaan jatkuvan loppuvuonna. Lomautuksia käytettiin vähän edellisen vuoden vaihteen tietämissä. Paperiteollisuuden vakinainen henkilöstö on vähentymässä jämsänjokilaaksossa n. sadalla. Osaa sopimuksista jatketaan määräaikaisten.

Metsäalan päätetyt tehdasinvestoinnit tuovat kauan kaivatun tilaisuuden poistaa kausiluonteisuus metsäkonealalta. Uudet työpaikat ovat pidemmän aikavälin mahdollisuus. Puunkorjuukapasiteetti on ollut vuoden 2009 jälkeen vajaakäytössä ja puun korjuumäärän kasvattaminen 70 miljoonaan kuutiioon on mahdollista nykyisellä kalustolla ja työntekijämäärällä. (Ksml 1.7.2015) Äänekosken tulevan biotuotetehtaan vaikutus on jo nyt nähtävissä mm. koulutuksen kysynnässä. Äänekosken biotuotetehtaan rakentamisen varmistuminen lisäsi työnhakijoiden kiinnostusta mm. puun korjuun ja kuljetuksen sekä konekorjaushuoltoon liittyvään koulutukseen. Myös alan

yritykset uskaltautuivat kehittämään omaa toimintaansa. Biotuotetehtaan merkittävimmät työllistymisvaikutukset tulevat kohdistumaan nimenomaan metsätalouteen ja kuljetuksiin. Myös alan asiantuntijoiden kuten metsäsuunnittelijoiden tarve lisääntyy.

Keskisuomalainen puunjalostusteollisuuden perheyriitys Siparila Oy on ostanut liimalevyjä valmistavan kajaanilaisen Jannpuu Oy:n. Yritys tähtää kaupallaan viennin kasvattamiseen, erityisesti Yhdysvaltain markkinoille. Samalla yhtiö on päättänyt laajentaa Vaajakosken tehdastaan, johon tullaan palkkaamaan 5–10 lisätyöntekijää. Vaajakosken tehtaan laajennus toteutetaan ensi keväänä. Uusi lisäsiipi kattaa arvioiden mukaan 500–600 neliometriä. Yksi syy Siparilan nousuun on trendin muutos levypohjaisista huonekaluista massiivipuisiin. (Ksml 1.7.2015)

Puukauppa on ollut melko hiljaista, mutta saattaa vilkastua syksyn aikana. Sahojen tilanne on haasteellinen vientikilpailun kiristyessä, mikä on heikentänyt kysyntää. Kuitupuun kauppaan on alkavat vaikuttaa metsäteollisuuden suuret investoinnit. Tänä syksynä valmistuu jo Varkauden tehtaiden puunkäyttöä lisäävät investoinnit, mikä voi jossain määrin parantaa myös keskisuomalaisen kuitupuun kysyntää. Energiapuun kysyntä on ollut hyvin heikkoa. Energiapuun varastot ovat lauhojen talvien jälkeen ja vaihtoehtoisten polttoaineiden käytön myötä runsaat, eikä ole varmuutta, milloin energiapuun kysyntä alkaa elpyä.

ICT

Yritystehdas on aloittanut toimintansa ja tavoitteena on seuraavien kolmen vuoden aikana 25 uuden kansainvälisille markkinoille toimintaansa laajentavan yrityksen perustaminen. Yritystehdas kokoaa kattonsa alle laajasti koulutusta, tutkimusta ja yrityshautomopalveluja. Alueen tavoitteena on edelleen olla kyberturvallisuuden huippuosaamiskeskittymä ja maailmanlaajuinen edelläkävijä. Työ sen eteen jatkuu usean toimijan voimin. Mm. syyskuussa Jyväskylässä järjestetään kyberturvallisuusviikko ja messut, jotka ovat erikoistuneet tietoturvallisuuteen ja kyberuhkiin.

Teknologiaan keskittyvä maailmanlaajuinen Nxt-Vn-sijoitusyhtiö on ostanut Hallin varuskunnan ja suunnittelee sen avaamista uudelleen uuden-

laisen datakeskuspuistokonseptin lippulaivana. Datakeskuspuiston ajatuksena on hyödyntää maailmanluokan tiloja ja jaettuja palveluja ja tarjota mittakaavaedun myötä merkittäviä kustannussäästäjiä itsenäisille datakeskuksille. Strateginen sijainti, sähköverkko, kuituyhteydet, mahdollisuus vapaajäähdytteisiin konsepteihin, kahden yliopiston läheisyys ja ammattitaitoinen työvoima tekevät Hallin varuskunnasta erinomaisen lähtöalustan NxtVn:n innovaatioille, jotka näyttävät suuntaa koko alalle.

RAKENNUSALA

Keski-Suomessa rakentaminen on kuitenkin piristynyt selvästi. Piristymisen johtuu osittain suurista yhtäaikaisista rakennushankkeista, jotka ovat alkaneet tai alkamassa.

Tällaisia ovat esimerkiksi uusi keskussairaala ja kaupparakentaminen Jyväskylässä sekä Metsä Fibren sellutehdas Äänekoskella. Lisäksi on meneillään Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan kerrostalorakennustyömaalla sekä Ilokiven peruskorjaus (Alvar Aallon suunnittelema) ja Kankaan alueen rakennustyöt. Rakennusalalla monien hankkeiden toteuttajaksi on valikoitunut suurempi, ei paikallinen yritys.

MAATALOUS

Maatalouden kannattavuus on heikentynyt parin viime vuoden aikana. Useiden maataloustuotteiden tuottajahinnat (mm. maito, ohra, sianliha) ovat olleet laskusuunnassa vuodesta 2013 lähtien. Venäjän vientikielto, tukimaksatusten lykkääminen ja kuluneen kevään ja kesän haastavat sääolosuhteet ovat ajaneet kotimaisen maatalouden vaikeaan kannattavuustilanteeseen.

Myös elintarviketeollisuuden tilanne on huonontunut. Siihen ovat vaikuttaneet mm. kauppojen hintakilpailu, tuotantokustannusten kallistuminen ja Venäjän vientikielto. Erityisesti tämä näkyy liha-, meijeri- ja leipomoteollisuudessa. Lähitulevaisuudessa ei ole oleellisia muutoksia näköpiirissä. Pienenä valopilkkuna näkyy paikallisen ruoan käytön ja tuotannon lisääntyminen sekä luomutuotannon kasvaminen ja ammattimaistuminen. Luomuun on siirtynyt isompia tiloja, joilta tulee enemmän tuotteita markkinoille. Sadekesä on verottanut merkittävästi turvetuotantoa. Turve ei pääse kuivamaan sateen takia, ja traktorit uppoavat turpeeseen vaikeuttaen kerä-

ystä. Vapon tuotantotavoitteesta on tähän mennessä tuotettu vain noin kolmannes, kun normaalisti heinäkuussa on saavutettu 70-80 prosenttia. Sadekesä on aiheuttanut jo nyt yhtiölle miljoonaluokan tappiot.

Vapon mukaan tilastollisesti vuonna 1998 oli lähes yhtä huono kesä, mutta tämä kesä näyttää jäävän vielä huonommaksi. Sääennusteet eivät lupaa pitkää poutaa myöskään elokuulle, joten Vapossa arvioidaan kesän tuotantotavoitteiden jäävän alle puoleen.

Vapon mukaan huono tuotantokesä on vaikeinta koneyrityksien kannalta, sillä heidän tulonsa perustuvat pääosin tuotantoon. Jos poutaa ei ole, ei tule tuotantoa eikä tuloja.

LOGISTIIKKA

Oy Lindab Ab rakentaa Jyväskylään uuden logistiikkakeskuksen Väli- ja Pohjois-Suomen markkinoita varten. Kyseessä on miljoonaluokan investointi, joka voi tuoda kaupunkiin jopa kymmenen uutta työpaikkaa. Ilmanvaihdon ja rakentamisen tuotteita tarjoava Lindab pyrkii investoinnilla kasvattamaan merkittävästi omaa kapasiteettiaan. Yhtiön tavarajakelua on aiemmin hoidettu ainoastaan Espoosta käsin. Syynä sijoittumiseen on yrityksen johdon näkökulmasta Jyväskylän hyvät logistiset yhteydet. (KSML1.8.2015 06:47) Toyotan vuoden 2017 World Rally -auto kehitetään Tommi Mäkisen tiloissa Puuppolassa. Asioiden saaminen toimimaan ottaa aikaa, joten toistaiseksi pysymme nykyisissä tiloissa (Puuppolassa), Mäkinen sanoo Autosport -lehdessä. Toyotalla on moottoriurheilukeskus Ranskan Colognessa, mutta Suomi on ilmeisesti ohittanut sen WRC-tal- lin sijoituspaikkana.

MATKAILUALA

Matkailualalla on ollut tempoilevuutta ja epävakautta kuukaudesta toiseen. Kotimaan matkailijat ovat paikanneet venäläisten matkailijoiden määrän laskua. Laskusuhdanteesta johtuen kulutuskysyntä on muuttunut, mikä on vaikuttanut matkailun ja kaupan alaan sekä kuluttajatuotteita valmistavaan teollisuuteen kysynnän heikentymisenä. Kuluttaja ostaa halvempaa sekä kuluttajatuotteissa, että palveluissa.

Himoksen kylpyläinvestoinnin käynnistymiseen

liittyvät odotukset luovat uskoa tulevaisuuteen. Jämsän kaupunki pääsee aloittamaan Himoksen kehittämisen täydellä teholla. Kaupunginvaltuuston kesäkuisesta päätöksestä ei tehty yhtään kunnallisvalitusta, joten päätös on nyt lainvoimainen ja lopullinen.

Hallitusohjelman linjaukset matkailun tukemisesta nostavat esille tarpeen koota matkailijoiden vapaasti käytettävissä olevien maakunnan luonto- ja kulttuurimatkailukohteiden tarjonta ”yksiin kansiin” siten, että se palvelisi myös mobiiliopastuksen tarpeita. Sähköinen opastusaineisto palvelisi niin kotimaan kuin ulkomaan matkailuakin. Luonto- ja kulttuurikohteiden matkailukäytön tehostaminen edellyttää kohteiden nykytilan kartoitusta ja osalla kohteita rakenteiden kunnostusta.

UUDET ENERGIAMUODOT

Lupaavasti Keski-Suomeen rantautuneen tuulivoiman lisäämistavoite on kohdannut haasteita hallitusohjelman linjausten ja tuulivoimavastaisen ilmapiirin leviämisen vuoksi. Erityisesti tuulivoiman meluvaikutukset ovat tuottaneet ongelmia ja epätietoisuutta. Syöttötariffijärjestelmässä tullaan rajoittamaan tuulivoimakiintiötä, josta maksetaan syöttötariffia. Nykyisin syöttötariffijärjestelmässä olevat ja jo kiintiöpäätöstä hakeneet tuulivoimalat päässevät syöttötariffijärjestelmään, mutta kokonaiskiintiötä on tarkoitus rajoittaa 2500 MVA:sta noin 2000 MVA:han.

Biokaasun tuotannon ja käytön laajenemiselle maakunnassa tuntuu olevan kiinnostusta ja myös potentiaalia. Mustankorkea Oy:n yhdyskuntajätteiden käyttöön pohjautuva biokaasulaitoshanke on etenemässä. Alueella toimii useita biokaasualan yrityksiä, ja asia kiinnostaa myös polttoaineen käyttäjiä. Tarkoituksena on myös selvittää syksyn aikana konkreettisia mahdollisuuksia nurmen käyttöön biokaasun raaka-aineena. Asia on tullut ajankohtaiseksi, koska maatalouden uuden tukijärjestelmän myötä maataloilla kasvatetaan merkittäviä määriä nurmea, jonka sadolle ei ole kaikilta osin järkevää käyttöä.

Geologian tutkimuskeskus (GTK) selvitti Keski-Suomen liiton toimeksiannosta, missä määrin geoenergiaa kannattaa hyödyntää maakunnassa rakennusten lämmitykseen ja viilennykseen. Ratkaisuvia tekijöitä ovat maapeitteen paksuus ja kivilajien lämmönjohtavuus. GTK selvitti erityisesti

kallioperään porattavien energiakaivojen tuottaman kalliolämmön kannattavuutta. Selvityksessä on mukana myös esimerkkilaskelmia. Selvityksessä kävi ilmi, että Keski-Suomen pinta-alasta suurin osa, 80 prosenttia, kuuluu geoenergian kannalta parhaaseen eli kiitettävään luokkaan. Luokkia on kuusi: kiitettävä, hyvä, keskinkertainen, kohtalainen, heikko ja erittäin huono.

Selvitys Keski-Suomen geoenergiapotentialista edistää maakunnan ilmastostrategiaa, jonka mukaan uusiutuvan energian osuus maakunnan energiankulutuksesta on 60 % vuoteen 2020 mennessä.

TYÖVOIMAN KYSYNNÄN NÄKYMÄT

Keski-Suomen ELY-keskusalueella työttömyys on edelleen jatkanut kasvuaan huolimatta siitä, että viralliset indikaattorit ovat osoittaneet, että kevään aikana Keski-Suomen elinkeinoelämässä on ollut varovaisia kasvun merkkejä. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta eli työnvälitystilaston mukainen työttömyysaste oli kesäkuun lopussa Keski-Suomen ELY-keskuksen alueella 18,2 prosenttia, joka tarkoittaa 23 373 työtöntä työnhakijaa. Vuoden 2014 kesäkuusta työttömyys on kasvanut 1,4 prosenttiyksiköllä eli noin 1 800 työttömällä työnhakijalla. Koko maan työttömyysasteeseen verrattuna Keski-Suomen maakunnan työttömyysprosentti kesäkuun lopussa oli 4,4 prosenttiyksikköä korkeampi. Valtakunnallisessa vertailussa muihin Ely-keskusalueisiin Keski-Suomen työttömyysaste tämän vuoden kesäkuussa oli kaikkein korkein. Vaikeimmaksi työttömyysalueeksi Keski-Suomi päätyi vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla myös helmi-, maalisi- ja huhtikuussa.

Myönteinen ilmiö vuoden ensimmäisellä puoliskolla oli yli kymmenen työntekijän irtisanomisiin johtaneiden yt-neuvottelujen lukumäärän laskeminen viime vuoden 16:sta kymmeneen. Yli sadan työntekijän irtisanomisiin johtavia yt-neuvotteluja ei käynnistynyt lainkaan vuoden 2015 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana Keski-Suomen ELY-keskuksen alueella. Suurin yksittäinen irtisanomistilanne realisoitui vuoden alussa UPM Kymmene Oyj:n Jämsänjokilaakson tehtailla, kun 134 paperiteollisuuden työntekijää irtisanottiin. Työttömistä työnhakijoista kokoaikaisesti lomautettuja oli kesäkuun lopussa 1 414, joka on 192 enem-

män vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Työttömyys nousu kohdistui eniten vuoden aikana Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan alueelle (1,9 prosenttiyksikköä) ja vähiten Joutsan seutukuntaan (0,4 prosenttiyksikköä). Korkein työttömyysaste oli Äänekosken seutukunnan 20,1 prosenttia, joka oli koko maan seutukuntien toiseksi korkein. Koko maassa yli kahdenkymmenen prosentin työttömyysasteen kuntia oli kesäkuun lopussa kaksitoista, joista kolme Keski-Suomessa: Äänekoski (20,8), Kivijärvi (20,4) ja Karstula (20,2). Matalimmat työttömyysasteet löytyivät Muuramesta (12,6), Kyyjärveltä (12,9) ja Multialta (13,1). Maan suurimpien kaupunkien sekä kaupunkien seutukuntien työttömyysasteiden vertailussa Jyväskylä sijoittuu viimeiseksi (19,4 ja 18,4).

Työttömyyden kasvu vertailuajankohtana kohdistui selkeästi naisia enemmän miehiin. Miesten osuus kaikista Keski-Suomen ELY-keskuksen alueen työttömistä oli 54,4 prosenttia. Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi kaikissa ikä- ja ammattiryhmissä sekä koulutusasteilla lukuun ottamatta alempaa perusastetta. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista oli 32,7 prosenttia, joka on ELY-keskusten toiseksi korkein. Alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä työnhakijoista oli 17,1 prosenttia.

Työttömyyden määrän ja rakenteen näkymät Työttömyys on kasvanut, mutta myönteiseksi vastapainoksi Keski-Suomen TE-toimistoon ilmoitettujen uusien työpaikkojen määrä on myös kasvanut. Viimeisten kahdentoista kuukauden aikana (1.7.2014-30.6.2015) työpaikkojen lukumäärä kasvoi kaikkina muina kuukausina verrattuna vuoden takaiseen aikaan, paitsi marraskuussa 2014. Tästä kehityksestä on tosin vaikea päätellä, onko kysymys todellisesta työpaikkojen määrän kasvusta työmarkkinoilla vai onko kysymys TE-toimiston tehostuneesta toiminnasta. Kuitenkin kasvu on ollut sillä tavoin jatkuvaa, että se antaa aihetta varovaiseen optimismiin työmarkkinoiden toimivuuden paranemisen suhteen. Yhtä avointa työpaikkaa kohti oli kesäkuussa Keski-Suomen alueella 15 työnhakijaa. Koko maassa vastaavana aikana yhtä avointa työpaikkaa kohti oli 10 työnhakijaa.

Keski-Suomen korkeasta työttömyysasteesta johtuen tilanne työvoiman tarjonnan suhteen on luonnollisesti painottunut ylitarjontaan. Tämän seurauksena työvoiman saatavuus pääsääntöisesti

on ollut varsin ongelmatonta. Kuitenkin työvoimapulaakin on esiintynyt. Toimialakohtaisesti eniten työvoimapula-ammattajeja esiintyy terveydenhuolto- ja rakennusalailla. ICT-alalla pula kohdistuu ohjelmoijiin, sovelluskehittäjiin ja syvällistä asiantuntijuutta edellyttäviin tehtäviin. Työvoimapula-ammattajeja olivat laskentatoimen erityisosaaajan, hitsaajan, siivoojan ja myyntiedustajan ammatit. Työnhakijoiden työttömyyden kesto ja ikärakenne huomioon ottaen tilanne on ajautunut sellaiseksi, että arviolta noin puolet työttömistä työnhakijoista ovat vaikeasti työllistettäviä.

Keski-Suomen menestyminen on ollut aiempina vuosikymmeninä merkittävässä määrin metalli- ja metsäteollisuuden viennin varassa. Muutaman vuoden hiljaiselon ja edellä mainittujen alojen onnistuneiden rakennemuutosten tuloksena tulevaisuus näyttäisi jälleen rakentuvan näiden kahden perinteisen teollisuusalan varaan. Keski-Suomen viennistä 80 prosenttia on metsä- ja teknologiateollisuutta (Keski-Suomen Aikajana 1/2015), joten tuleva työvoiman kysyntä tulee kohdistumaan sekä välittömästi, että välillisesti näiden alojen työvoimatarpeisiin. Keski-Suomen ELY-keskuksen alueella seuraavan puolen vuoden aikana työvoiman kysynnän kasvu tulee kuitenkin eniten kohdistumaan rakennusalan työntekijöihin. Ensi vuoden aikana kysynnän kasvun kohteena ovat metalliteollisuuden työntekijät ja hieman pidemmällä aikavälillä metsäteollisuuden työntekijät. Tämän skenaarion taustalla on Metsä Fibren miljardi-investointi Äänekoskella. Biotuotetehtaan rakennusaikaisen vaikutuksen Keski-Suomen ELY-keskuksen alueen työttömyysasteeseen voidaan arvioida olevan kaikkiaan 1-2 prosenttia.

Mahdollista on, että rakennusalan ensi vuodelle ennustettu noin kolmen prosentin kasvu näkyy työvoimapulana Keski-Suomessa keskeisissä rakennusalan tehtävissä. Vaikeaa työvoimapulaa on ennustettu koettavan lähitulevaisuudessa myös metsäkoneenkuljettajista ja puutavara-autonkuljettajista. Näiden ammattien opiskelijapaikkoja on lisätty Keski-Suomen oppilaitoksissa sekä nuoriso- että aikuisasteen koulutuksissa.

JYVÄSKYLÄN SEUTUKUNTA

HANKASALMI, JYVÄSKYLÄ, LAUKAA, MUURAME, PETÄJÄVESI, TOIVAKKA, UURAINEN

Jyväskylän seutukunnassa asui vuoden 2014 lopussa 179 681 henkilöä. Vuoden 2014 aikana väestö kasvoi 1 274 henkilöllä. Vuoden 2015 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 18,4 % ja työttömiä työnhakijoita oli 16 007.

KESKI-SUOMI

TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	+	+
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	-	○	+

Arviointiasasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

JÄMSÄN SEUTUKUNTA

JÄMSÄ, KUHMOINEN

Jämsän seutukunnassa asui vuoden 2014 lopussa 24 180 henkilöä. Vuoden 2014 aikana väestö väheni 367 henkilöllä. Vuoden 2015 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 16,6 % ja työttömiä työnhakijoita oli 1 786.

JÄMSÄN SEUTUKUNTA

TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	○	○	+
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	○	-	-

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (-) paljon heikompi

KEURUUN SEUTUKUNTA

KEURUU, MULTIA

Keuruun seutukunnassa asui vuoden 2014 lopussa 11 943 henkilöä. Vuoden 2014 aikana väestö väheni 144 henkilöllä. Vuoden 2015 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 15,8 % ja työttömiä työnhakijoita oli 790.

KEURUUN SEUTUKUNTA

TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	○	+
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	-	-	○

Arviointiasaiteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

JOUTSAN SEUTUKUNTA

JOUTSA, LUHANKA

Joutsan seutukunnassa asui vuoden 2014 lopussa 5 544 henkilöä. Vuoden 2014 aikana väki väheni 76 henkilöllä. Vuoden 2015 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 15,5 % ja työttömiä työnhakijoita oli 354.

JOUTSAN SEUTUKUNTA

TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	+	○	○
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	+	○	○

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (-) paljon heikompi

SAARIJÄRVEN- VIITASAAREN SEUTUKUNTA

KANNONKOSKI, KARSTULA, KINNULA, KIVIJÄRVI, KYJJÄRVI, PIHTIPUDAS, SAARIJÄRVI, VIITASAARI

Saarijärven-Viitasaaren seutukunnassa asui vuoden 2014 lopussa 31 305 henkilöä. Vuoden 2014 aikana väestö väheni 431 henkilöllä. Vuoden 2015 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 18,4 % ja työttömiä työnhakijoita oli 2 423.

SAARIJÄRVEN-VIITASAAREN SEUTUKUNTA

TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	○	+	+
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	-	+	+

Arviointiasasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

ÄÄNEKOSKEN SEUTUKUNTA

KONNEVESI, ÄÄNEKOSKI

Äänekosken seutukunnassa asui vuoden 2014 lopussa 22 734 henkilöä. Vuoden 2014 aikana vähennystä oli 189 henkilöä. Vuoden 2015 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 20,1 % ja työttömiä työnhakijoita oli 2 013.

ÄÄNEKOSKEN SEUTUKUNTA

TILANNE

	NYT	6 KK-	12 KK-
ELINKEINOELÄMÄ JA YRITYSTOIMINTA	○	+	++
TYÖTTÖMYYDEN MÄÄRÄ JA RAKENNE	—	+	+

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

---

LISÄTIETOJA

Kehitysjohtaja Eija Heinonen
Keski-Suomen ELY-keskus
-358 0295 024 658
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

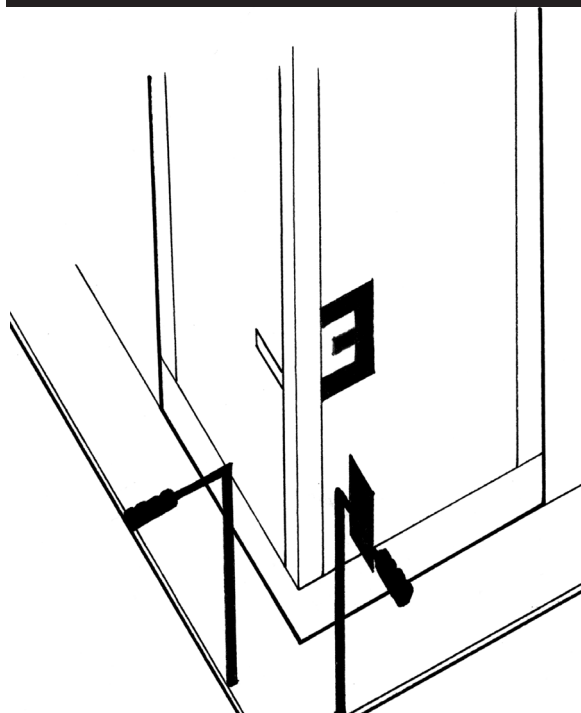

KESKI-SUOMEN

TULEVAISUUS

KATSAUS

2|2015

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus